

Azad Qarabağdan abad Qarabağa yüksəliş marafonu

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Vətən müharibəsində tarixi ədaləti – ölkəmizin ərazi bütövlüyü və suverenliyini gerçəkləşdirərək yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. 2020-ci ilin şanlı zəfərindən sonra dövlətimiz Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının bərpasını, keçmiş məcburi köçkünlərin doğma torpaqlarına təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə qaytarılmasını diqqət mərkəzində saxlayıb.

Beləliklə, ötən müddətdə həyata keçirilən genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma işləri milli iradənin, strateji düşüncənin və xalq – dövlət həmrəyliyinin bariz nümunəsi kimi diqqət çəkib. Qeyd edək ki, 2022-ci ildə təsdiqlənən “Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı” sözügedən prosesin əsas sənədidir. Proqra-

mın məqsədi işğaldan azad olunan ərazilərdə həyatın yenidən qurulması, dayanıqlı məskunlaşmanın və sosial rifahın təmin olunmasıdır. Sənəd məcburi köçkünlərin mərhələli şəkildə qayıdışının təşkili, müasir yaşayış infrastrukturunun yaradılması, iqtisadi fəaliyyətin canlandırılması və ərazilərin ekoloji cəhətdən sağlamlaşdırılması kimi fundamental vəzifələri əhatə edir.

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Dövlət Proqramı çərçivəsində şəhər-salma prinsiplərinə uyğun planlaşdırılan layihələr – “ağıllı kənd” və “ağıllı şəhər” modelləri azad edilmiş torpaqlarda tamamilə yeni bir həyat tərzinin təməlini qoyur. Bu yanaşma təkcə fiziki infrastrukturun deyil, həm də sosial, iqtisadi və ekoloji sistemlərin də müasir tələblərə uyğun formalaşmasına zəmin yaradır. İndiyədək həyata keçirilən bərpa və tikinti layihələri Böyük Qayıdışın artıq reallığa çevrildiyini göstərir. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın azad edilmiş torpaqlara mütəmadi səfərləri zamanı iştirak etdikləri təməlqoyma və açılış mərasimləri bu prosesin şəffaf və planlı şəkildə icra olunduğunu təsdiq edir.

Ağal kəndi Böyük Qayıdışın ilk nümunəsi kimi tarixə düşüb. Zəngilan rayonunun bu kəndində “ağıllı kənd” konsepsiyası əsasında inşa edilən müasir infrastruktur artıq ilk sakinlərini qəbul edib. Eyni zamanda Laçın, Füzuli, Şuşa, Xocavənd və digər rayonlarda da yaşayış evləri, məktəblər, xəstəxanalar, mədəniyyət obyektləri və digər sosial infrastruktur tikilir. 2023-cü ildən etibarən Laçın şəhərinə və Sus, Zabux, Füzulinin Dövlətyarlı, Tərtərin Talış, Ağdamın Sarıcalı və Xocavəndin Edilli kəndlərinə məcburi köçkünlərin mərhələli qayıdışı reallaşmış. Qayıdan ailələr üçün yüksək keyfiyyətli yaşayış şəraiti yaradılıb, kənd təsərrüfatı və kiçik sahibkarlığın dəstəklənməsi üçün infrastruktur təmin olunub.

Bərpa prosesi təkcə yaşayış evlərinin tikintisi ilə məhdudlaşmır. Həyata keçirilən infrastruktur layihələri – yollar, su və enerji xətləri, hava limanları, dəmir yolları – regionun uzunmüddətli inkişafının əsasını qoyur. Zəngilan, Füzuli və Laçında inşa edilən beynəlxalq hava limanları təkcə logistik mərkəzlər deyil, həm də regionun beynəlxalq əlaqələrinin inkişafı üçün vacib körpülərdir. Azad edilmiş ərazilərdə “yaşıl enerji zonası” konsepsiyasının tətbiqi isə ekoloji cəhətdən dayanıqlı inkişaf modelini formalaşdırır. Günəş və külək enerjisi layihələri ilə yanaşı, su elektrik stansiyaları da istismara verilir. Bu yanaşma Qarabağ və Şərqi Zəngəzuru gələcəyin innovativ regionuna çevirir.

Böyük Qayıdışın mərkəzində insan amili dayanır. Dövlət qayıdan əhaliyə yalnız fiziki şərait yaratmır, həm də sosial rifahı, təhsili və səhiyyəni təmin etmək üçün ardıcıl tədbirlər görür. Yeni məktəblər, uşaq bağçaları, diaqnostik mərkəzlər, mədəniyyət evləri istifadəyə verilir. İnsanların doğma torpaqlarına ləyaqətlə və rahat şəkildə qayıtması üçün hərtərəfli dəstək göstərilir.

Prezident İlham Əliyevin iyulun 18-də Qarabağa səfəri çərçivəsində qeyd edilən fikrin parlaq ifadəsinin bir daha şahidi olduq. Belə ki, dövlətimizin başçısı Xocalının Xan-yurdu kəndinə köçən sakinlərlə görüşündə bildirildi ki, indi kəndin sosial infrastrukturunun müasir səviyyədə qurulması üçün zəruri işlər görülür. 14 kilometr uzunluğunda 10 kV-luq elektrik xətti təmir-bərpa edilib,

Azad Qarabağdan abad Qarabağa yüksəliş marafonu

sayğaclaşdırma prosesinə başlanılıb, 10 kilometrə çox uzunluğu olan təbii qaz xətti çəkilib, artezian quyu, həcmi 400 kubmetr olan su anbarı və içməli su şəbəkəsi təmir edilib. İki kilometrdən çox uzunluğu olan kənddaxili yollar asfaltlanıb.

Dövlətimizin başçısının iyulun 18-də Qarabağa səfəri çərçivəsində Ağdam şəhərində 1 nömrəli körpələr evi-uşaq bağçasının istifadəyə verilməsi isə işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda əhalinin məskunlaşması ilə yanaşı, məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrinin inşası istiqamətində də ardıcıl işlər görüldüyündən, belə layihələrin bu ərazilərdə icra edilən bərpa-quruculuq işlərinin tərkib hissəsi olmaqla da mühüm əhəmiyyət daşıdığından xəbər verir. 960 şagird yerlik Ağdam şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbin binasının açılışı isə deməyə əsas verir ki, bu gün Qarabağda təhsil sahəsində müasir tələblərə cavab verən maddi-texniki bazanın yaradılması ən önəmli məsələlərdən biridir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad edilən ərazilərimizdə hazırda təhsil infrastrukturunun bərpası və bu sahənin inkişafı istiqamətində çox mühüm işlər görülür.

Yeri gəlmişkən, Prezident İlham Əliyevin Qarabağa bu səfəri çərçivəsində Xocalı kərpic zavodunun açılışı da reallaşdırılıb. Bu münasibətlə keçirilən mərasimdə bildirilib ki, adı çəkilən müəssisə işğaldan azad edilmiş ərazilərin rezidentlərinə təqdim olunan bütün güzəşt və azadolmalardan yararlanacaq. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə vergi, sosial sığorta və digər güzəştlərin tətbiqi bu ərazilərimizin iqtisadi potensialının reallaşdırılması, biznes üçün əlverişli mexanizmlərin yaradılması, məşğulluğu artıran sahibkarlıq fəaliyyətinin təşviq edilməsi kimi məsələlərdə çox mühüm rol oynayır. Bu ərazilərimizdə investor və sahibkarlar üçün əlverişli şərait yaradılır. Ümumilikdə, ölkəmizdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə sənayeləşmə siyasəti sistemli və ardıcıl şəkildə aparılır. Bu məsələdə isə texnoloji modernləşmə və innovativ istehsal sahələrinin artırılması əsas prioritetlərdəndir.

Prezident İlham Əliyevin Xocalının Təzəbinə kəndində görülməli işləri nəzərdən keçirməsi, Ağdamın Qiyaslı kəndindəki tarixi məscidin binasının bərpadan sonra açılışında iştirak etməsi və Ağdam Sənaye Parkında fəaliyyətə başlayan yeni tütün məmulatlarının istehsalı müəssisəsində olması ölkə rəhbərinin Qarabağın bərpasına necə diqqət və qayğı göstərməsini təsəvvürümüzə aydın canlandırır.

Bu gün məcburi köçkünlərin məşğulluğu, peşə hazırlığı, kənd təsərrüfatında iştirak imkanları da davamlı olaraq genişləndirilir. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi bu proseslərdə fəal iştirak edərək, yerli əhalinin əmək bazarına inteqrasiyasını təmin edir. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin məlumatına əsasən, Böyük Qayıdış Proqramı çərçivəsində işğaldan azad edilmiş ərazilərə qayıdan vətəndaşların sosial rifahının təmin olunması prioritet məsələlərdən biridir. Bu istiqamətdə əsas məqsəd “Məşğulluqdan məskunlaşmaya” yanaşmasının yüksək səviyyədə gerçəkləşdirilməsi, doğma ocaqlarına qovuşan insanların yaşayışlarının davamlılığını və rifahının dəstəklənməsidir.

Hazırda Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında özünüməşğulluq, kvota üzrə iş yerlərinin yaradılması və digər bu tipli layihələrin icrasına başlanılıb. Bununla bağlı göstəricilərə gəldikdə isə cari il iyul ayının 10-dək sözügedən ərazilərdə məskunlaşmış iqtisadi fəal əhəlidən məşğulluğu təmin edilmiş şəxslərin sayı, ümumilikdə, 4 min 800 nəfərə çatdırılıb. Bunlardan 3 min 677 nəfər müvafiq qaydada işlə təmin olunub, 339 nəfər isə özünüməşğulluq proqramına cəlb edilib. Fərdi qaydada özünüməşğul olanların sayı isə 793 nəfər olub. Bunlardan əlavə, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə 222 nəfər peşə hazırlığına cəlb olunub, daha 641 nəfərin məşğulluğunun təmin edilməsi ilə bağlı müəyyən layihələrin icrasına başlanılıb. Yaxın vaxtlarda isə Ağdam, Füzuli, Xankəndi və Xocavənddə telesatış, keytrinq, mey və şirəsi istehsalı, çamaşırxana və təmizlik xidmətləri kimi sahələr üzrə açılacaq yeni iş yerlərində 80-dən artıq vətəndaşın işlə təmin

olunacağı nəzərdə tutulub.

Artıq bərpa olunan ərazilər Azərbaycanın iqtisadi xəritəsində mühüm yer tutur. İşğaldan əvvəl də kənd təsərrüfatı və sənaye baxımından potensialı böyük olan bu torpaqlar, hazırda innovativ texnologiyaların tətbiqi ilə daha sürətlə inkişaf edir. Aqroparklar, sənaye zonaları, logistika mərkəzləri yaradılır. Bu, təkcə region üçün deyil, ölkə iqtisadiyyatı üçün də əlavə dəyər deməkdir. Eyni zamanda, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun turizm potensialı da diqqət mərkəzindədir. Şuşa şəhəri – Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı kimi bərpa olunaraq həm yerli, həm də beynəlxalq səviyyədə turizm mərkəzinə çevrilir. Təbii gözəllikləri, tarixi abidələri və müasir infrastrukturunu ilə bu region Azərbaycanın “yeni nəfəsi”dir.

Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli siyasəti iradəsi, strateji baxışı və xalqla birliyi Böyük Qayıdışın əsas dayaq sütunlarıdır. Dövlət başçısının “Biz azad edilmiş əraziləri cənnətə çevirəcəyik” bəyanatı artıq öz təsdiqini tapmaqdadır. Prosesin davamlı olması üçün ölkə rəhbərinin diqqətdə saxladığı bütün layihələr milli həmrəyliyi və dövlətçilik prinsiplərini ön planda şərtləndirir. Xalq isə bu prosesi ruh yüksəkliyi ilə qarşılayır. Məskunlaşan hər bir ailə, inşa edilən hər bir bina, çəkilən hər bir yol bu torpaqlara həyatın qayıdışını, şəhər və kəndlərin yenidən dirçəlişini sübut edir.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə aparılan bərpa və yenidənqurma işləri təkcə bir regionun deyil, bütün Azərbaycanın inkişaf modelinin nümunəsidir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən Böyük Qayıdış milli tariximizin ən mühüm və şərəfli səhifələrindən birinə çevrilir. Bu proses həm də beynəlxalq miqyasda Azərbaycanın güclü dövlət kimi imicini möhkəmləndirir. Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə tikilən hər bir ev, çəkilən hər bir yol Azərbaycanın gələcəyinə, onun sarsılmaz birliyinə, əbədi və əzəli torpaqlarımıza sonsuz sevgimizin ifadəsidir.

Vaqif Bayramov